

Arbetsplan Övernäs skola

Läsåret 2023-2024

FASTSTÄLLD AV BILDNINGSNÄMNDEN XX.XX.2023

Innehåll

Inledning.....	1
Bildningsnämndens verksamhetsidé - Fritidshemmen	2
Bildningsnämndens mål för 2023–2024.....	2
1. Verksamhetsidé och värdegrund.....	3
1.1. Målsättningar för läsåret.....	4
Ökat välmående för stadens elever	4
2. Skolvisa uppgifter	4
2.1. Elevantal och klasser	4
2.2. Ledning, lärare och personal	5
2.3. Läsårets och skoldagens arbetstider	7
3. Trivselstadga ansvar och samarbete	8
3.1 Skolans trivselregler	8
4. Undervisningsarrangemang	10
Årskurserna 1-6	10
Årskurserna 7-9	10
4.1. Undervisning utanför skolan	11
4.2. Helhetsskapande undervisningsarrangemang	12
4.3. Särskilda undervisningsarrangemang.....	13
4.4. Flexibel undervisning.....	14
4.5. Undervisning i särskilda situationer	15
4.6. Distansundervisning	15
4.7. Skolbibliotek	16
5. Stöd för lärande och skolgång	17
5.1. Allmänpedagogiskt stöd	17
5.2. Specialpedagogiskt stöd	18
5.3. Mångprofessionellt stöd	18
5.4. Studios	19
6. Elevrådsarbete och elevdelaktighet	19
7. Timfördelning	21
Kursplaner tillvalsämnen	22
Bilaga 1 - Kursplaner för högstadiets tillval.....	23
Bilaga 2 - Samarbete med barnomsorgen.....	24
Bilaga 3 - Åtgärdstrappa i Övernäs skola.....	25

Inledning

I enlighet 12 § del III i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska alla grundskolor på Åland göra upp en arbetsplan inför varje läsår. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLp21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (beslut nr 29 U2, ÅLR2021/837)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut nr 29 U2, ÅLR2019/31)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (beslut nr 30 U2, ÅLR2021/434)

Bildningsnämndens verksamhetsidé - grundskola

Grundskolan ska ge en god allmänbildande grund för fortsatt utbildning och beredskap att möta ett föränderligt samhälle och arbetsliv.

Bildningsnämndens verksamhetsidé - Fritidshemmen

Fritidshemmen bidrar till att barn får goda uppväxtvillkor i en stimulerande och trygg miljö.

Bildningsnämndens mål för 2023–2024

Grundskolan ska ge en god allmänbildande grund för fortsatt utbildning och beredskap att möta ett föränderligt samhälle och arbetsliv.

1. **Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.** Skolornas elevråd ges möjlighet att redogöra för elevrådets arbete på bildningsnämndens sammanträden.
2. **Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande med utvecklingsfokus på barn och unga.** Skolans nya värdegrund implementeras. Stadens skolor har en gemensam välbefinnande grupp. En arbetsplan har utarbetats och ska implementeras under läsåret.
3. **Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljö- och klimatfrågor samt cirkulär ekonomi i hela koncernen.** Alla grundskolor lyfter in åtminstone 1 återkommande miljötemadag i sin verksamhet per läsår. Andelen vegetarisk mat som serveras i barnomsorg och grundskola utökas.

1. Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar i skolan behöver reflektera över sin egen del som påverkare i skolan och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland.

Övernäs skolas värdegrund grundar sig på Landskapet Ålands läroplan som betonar att grundskolans mål är att bygga upp en positiv identitet hos eleven. Läroplanen framhåller att de som jobbar i grundskolan ska stödja alla elevers lärande, utveckling och välbefinnande samt att skolan ska skapa förutsättningar för alla elever att lära sig tillsammans och av varandra.

I det dagliga arbetet strävar vi till att alla upplever det som sker hanterbart, begripligt och meningsfullt.

Vi har under läsåret 2022-2023 arbetat med värdegrunden. Tillsammans med elever och personal har vi utarbetat en värdegrund och aktuella värdegrundsord. Under läsåret 2023-2024 kommer vårdnadshavarna att inkluderas i arbetet med implementeringen. I skolan sker implementeringen stegvis med ett värdegrundsord i taget.

Våra aktuella värdegrundsord är **trygghet, samarbete, respekt och lärande**. Värdegrundsorden ska ge oss en gemensam bas för att skapa en god arbetsmiljö. Detta gäller alla i skolan – elever, anställda och vårdnadshavare. Värdegrunden ska vara tydlig, synlig och en daglig påminnelse om vad som är värdefullt i vår skola.

1.1. Målsättningar för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verksamhet under läsåret. Skolans specifika målsättningarna kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i skolans interna utvärdering eller långsiktig pedagogisk planering. Skolans målsättning för läsåret ska baseras på vetenskaplig grund.

Ökat välmående för stadens elever

Positiv psykologi är den del av psykologin som riktar in sig på det goda i människan, på att stärka resurser och välbefinnande. Istället jobbar man genuint med styrkor och goda sidor, meningsfullhet, engagemang, positiva känslor och relationer. Under läsåret kommer vi att fortsätta arbetet och utveckla vårt sätt att använda kunskapen vi fått under utbildningsåren vi genomgått under ledning av Åse Fagerlund som är doktor i neuropsykologi, legitimerad psykoterapeut och mindfulnessinstruktör

Under de senaste tre åren har Övernäs skola fått och deltagit i värdefulla och inspirerande fortbildningar och skall under läsåret 2023-2024 satsa på att utveckla praktik av dessa och inte satsa på ytterligare nya under läsåret. Vi kommer att satsa på att fortsätta utveckla:

- Mångsidig bedömning
- Ämnesövergripande projekt
- Praktik av fostrande samtal och disciplinära åtgärder
- Skrivande skola, vars syfte är att höja den skrivpedagogiska kompetensen hos alla lärare, elever och i alla ämnen i årskurserna 1-9.
- Välbefinnande (se nedan!)
- Säkerhet, vi uppdaterar utrustning och fortsätter med utveckling av olika övningar

Vi är en KiVa-skola och arbetar strukturerat utifrån det konceptet. Efter inkomna resultat kommer elevhälsogruppen, lärare och elevråd att analysera resultaten samt komma upp med åtgärder som presenteras för bildningschefen (bildningsnämnden).

2. Skolvisa uppgifter

2.1. Elevantal och klasser

Övernäs skola läsåret 2023-2024:

Klass	Antal elever
1 A, B, C	45
2 A, B+Sp	21+6
3 A, B, C	40
4 A, B	35
5 A, B	27

6 A, B	32
7 A, B, C, D, E	83
8 A, B, C, D, E	75
9 A, B, C, D, E	89
FBU	22

2.2. Ledning, lärare och personal

Skolans ledning:

Rektor Anders Eriksson

Biträdande rektor Petra von Frenckell

telefon

531370 eller 0457 5392006

531380 eller 0457 3313731

Medlemmar i skolans ledningsgrupp är rektor Anders Eriksson, biträdande rektor Petra von Frenckell, klasslärare Maria Rosenkvist, lektor Emilie Jansson

Klass	Klassföreståndare	Ansvarsområde
1a	Elisabeth Wägar-Höstman	Kivateam?
1b	Janina Sandholm	
1c	Amanda Widberg	
2a	Andreas Wiklund	
2b	Maria Carlsson	
2 spec.	Åsa Öhman	
3a	Malena Karlsson	Skolpolis
3b	Sonja Sjöström	
3c	Emma Vickström	
4a	Peter Ekqvist	
4b	Jenny Henriksson	
5a	Jenny Clemes	
5b	Christel Hellman	
6a	Hanna Ekstrand	
6b	Maria Gråhn	
7a	Rickard Munsterhjelm	
7b	Erica Signell	Suppleant i Hem och skola
7c	Frida Bertelin	
7d	Barbro Häger	
7e	Jörgen Dahlvik/ Markus Helander	
8a	Victoria Sundblom	

8b	Tommy Björkbom	
8c	Lucas Sommarström	
8d	Robin Malmberg/Niklas Möller	
8e	Jesper Nyvall	
9a	Susanne Guildford	
9b	Henrik Herlin	
9c	Maria Kojola	
9d	Johanna Pettersson	Hem och skola
9e	Inga-Lill Pettersson	

Timlärare/ämneslärare:

Ämne	Lärare	Ansvarsområde
Textilslöjd åk 5-9	Barbro Häger	
Teknisk slöjd åk 5-9	Jörgen Dahlvik	
Idrott, Hälsokunskap	Chris Karlsson	
Idrott, Hälsokunskap	Robin Malmberg	
Hälsokunskap, IT-handledare	Niklas Möller	
Hemkunskap	Monika Vibäck	
Bildkonst åk 6-9	Erica Signell	
Musik åk 5-9	Markus Helander	
Svenska	Victoria Sundholm	
Svenska	Maria Kojola	
Svenska, Historia, Samhällskunskap	Inga-Lill Pettersson	
Historia, Samhällskunskap Religion	Henrik Herlin	
Historia, Samhällskunskap Religion och livsåskådningskunskap	Johanna Pettersson	
Engelska, Samhällskunskap	Susanne Guildford	
Engelska	Lucas Sommarström	
Matematik, Fysik	Martin Högstrand	
Matematik, Fysik, Kemi	Jesper Nyvall	
Matematik, Fysik	Emilie Jansson	
Matematik, Kemi	Tommy Björkbom	
Biologi, Geografi, Kemi	Frida Bertelin	Elevrådshandledare
Biologi, Geografi	Rickard Munsterhjelm	

Finska åk 5-9, ämnesspecifikt stöd i engelska	Sanna Suutarinen	
Finska åk 7-9, Hälsokunskap	Maria Rosenkvist	Elevrådsrepresentant 1-6
Franska	Sara Johansson	
Speciallärare	Patricia Andila	KiVateam
Speciallärare	Elinor Nyström	
FBU	Pia Styrström	
FBU	Nathalia Erofeeva	
Svenska som andra språk	Nyrek	
Studiolärare åk 1-6	Malin Fagerlund	KiVateam
Lärare i Lilla gruppen åk 7-9	Lukas Helén	
Elevhandledning	Erika Hagström	KiVateam
Bibliotekarie	Nyrek	

Lärarna nås på Wilma eller via lärarrummets telefon: 531381 (åk1-6) eller 531372 (åk 7-9)

Alla anställda vid Övernäs skola kan nås på mailadress: foramn.efternamn@edu.mariehamn.ax

2.3. Läsårets och skoldagens arbetstider

Höstterminen inleds:	16.08.2023
Höstlov:	19.10-20.10.2023
Höstterminen avslutas:	22.12.2023
Vårterminen inleds:	09.01.2024
Sportlov:	19.20-23.02.2024
Lovdag i smb med kr.h.dagen:	09.05-10.05.2024
Vårterminen avslutas:	07.06.2024

I åk 7-9 inleds alla skoldagar kl. 09.00 och avslutas kl. 15.00. I åk 1-6 kan skoldagen börja kl. 8. Skollunchen är 40 minuter lång inklusive rast. Eleverna är indelade i fyra matlag. Lunchen serveras i regel kl. 10.35, kl. 11, kl. 11:35 och kl. 11:55.

3. Trivselstadga ansvar och samarbete

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete.

Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete.

Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning. Bedömning av ansvar och samarbete antecknas inte i avgångs- och skiljebetyget.

3.1 Skolans trivselregler

- Skolan är vår arbetsplats och för att alla ska trivas behövs regler.
- Uppträd artigt och hänsynsfullt mot alla i skolan under lektionerna, på rasterna, i matsalen och på väg till och från skolan. Uppträdandet är fritt från diskriminerande och rasistiska handlingar samt sexuella trakasserier.
- Använd alltid städat språk. Språket är fritt från svordomar, könsord, diskriminering och rasism.
- Passa tiderna. Ha alltid med dig nödvändigt material.
- Ta ansvar för ditt skolarbete och dina läxor. Du ansvarar själv för att ta reda på vad du missat vid frånvaro.
- Om lärare inte infunnit sig till lektionen senast tio minuter efter ringning bör klassen ta kontakt med närmaste lärare eller kansliet.
- Inget godis eller tuggummi under lektionerna (åk 7-9). I åk 1-6, inget godis eller tuggummi under hela skoldagen.
- Gå inte utanför skolans område utan lov.
- Cykel- och mopedkörning på skolans område är av säkerhetsskäl förbjuden. På skolans område är det inte heller tillåtet att kasta snöbollar, stenar och dylikt.
- Akta skolans och kamraternas tillhörigheter. Kom ihåg att du är ansvarig för skadegörelse som du har vållat.
- Skräpa inte ner skolans lokaler eller skolgården.
- Tobaksanvändning är förbjuden på hela skolans område.
- Visa gott bordsskick och plocka undan efter dig i matsalen.
- Om du blir sjuk under dagen och behöver gå hem, kontakta skolhälsovårdaren eller en lärare.

Skolan följer planen för disciplinära åtgärder där en konsekvenstrappa beskriver vilka konsekvenser som gäller ifall man bryter mot skolans trivselregler.

	Kriterier för svaga	Kriterier för försvarliga	Kriterier för goda	Kriterier för berömliga
Skolans ordningsregler	Eleven uppför sig inte i enlighet med skolans och klassens ordningsregler.	Eleven känner till skolans och klassens ordningsregler, men har ibland svårt att följa dem.	Eleven uppför sig i enlighet med skolans och klassens ordningsregler och visar hänsyn och tolerans mot andra.	Eleven bidrar till att upprätthålla skolans och klassens ordningsregler, trivseln i skolmiljön och bryr sig om sitt eget och andras välmående.
Språkbruk	Eleven använder ett ovårdat och/eller kränkande språk.	Eleven använder ibland ett ovårdat och/eller kränkande språk.	Eleven använder ett vårdat språk.	Eleven använder ett gott språkbruk i de flesta situationerna.
Samarbete	Eleven har ofta svårt för att samarbeta med andra.	Eleven kan i vissa situationer samarbeta med andra.	Eleven kan samarbeta med andra.	Eleven samarbetar bra med alla.
Arbetsro	Eleven ger sällan arbetsro.	Eleven ger ibland arbetsro.	Eleven ger arbetsro.	Eleven bidrar till att upprätthålla arbetsro.
Ansvar för skolarbete och läxor.	Eleven tar sällan ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar ibland ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar stort ansvar för sitt skolarbete.
Hänsyn och respekt	Eleven visar sällan hänsyn och respekt.	Eleven visar för det mesta hänsyn och respekt.	Eleven visar hänsyn och respekt i de flesta situationerna.	Eleven visar hänsyn och respekt för alla i skolan.

4. Undervisningsarrangemang

Enligt 6 § del III LL (202:32) om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning.

Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

Årskurserna 1-6

- Har lässtunder under skolveckan.
- Fadderverksamhet; elever i åk 6 tar hand om elever i åk 1.
- Lembötedagen 9-13, en friluftsdag med betoning på samarbete och utomhuspedagogik
- Under läsåret kan studiebesök i bl.a. historia och biologi göras. Exempelvis kan man besöka någon bondgård, Ab Skogen, medeltida kyrkor, Kastelholms slott och Postvägen.
- Julpyssel.
- Skolan deltar i Nordiska biblioteksveckan genom att i stor samling "kura gryning" och arbeta med årets tema under veckan. En ämnesövergripande temavecka.
- Friluftsdag enligt årstid, möjlighet till förkortad skoldag.
- Projektet "Utveckling genom lek och rörelse" inleds direkt på hösten med motoriktestet Afrikaresan. Eleverna tränar grovmotorik och koordination (20 min/vecka) i små grupper under läsåret. Eleverna får motorikläxor med enkla övningar som de kan träna på hemma. I skolans motorikgrupp ingår tre ansvariga lärare. Janina Sandholm, och Chris Karlsson
- Klassläraren kan ha lek- och rörelsepass för våra åk 1-6 elever
- Eleverna i åk 6 fungerar som skolpolis. Skolpoliserna står utanför skolområdet på morgnarna och hjälper till att göra skolvägen säkrare för alla skolans elever. Handledande lärare är Malena Karlsson och Sonja Sjöström (suppleant).

Årskurserna 7-9

- Deltar i skrivtävlingar, författarbesök, lästimme.
 - Sport-, kultur- och friluftsdagar.
 - Temadag: Klasskampen 18/10 kl. 9-13 (samarbetsdag).
 - "Välj sjön" och yrkesgymnasiets utbildningsmessa för åk 9.
 - Skrivande skola
 - Konsttestarna för åk 8
- Vänelevsverksamhet: elever i åk 7 väljs under vårterminen till faddrar för eleverna i åk 6.
- Lucia.
- KiVa-lektioner och tematillfällen ordnas.
- Temadagar enligt läsårets målsättning (välbefinnande 17.08.2023, ÖS-dagen 20.09.2023 (samarbetsdag), miljödag 19.04.2024)

Under läsårets temadagar anpassas skoldagens start och sluttider enligt behov.

Terminens sluttider:

18/12 Enligt schema

19/12 Enligt schema

20/12 Enligt schema.

21/12 Förkortad skoldag 9–13, eller 9-14. Klassföreståndardag

22/12 Julfester, förkortad skoldag 9–12 eller 3 timmar där lunch ingår.

3/6 Enligt schema

4/6 Enligt schema

5/6 Åk 1-2 går 9-13, Åk 3-9 går 9-14

6/6 Förkortad skoldag åk 1-6 kl 9-13, Temadag åk 7-9.

7/6 Kort skoldag med avslutning

Lärarnas fortbildningseftermiddag 10.10.2023, skoldagen avslutas kl. 13.

Lärarnas fortbildningsdag 11.03.2024, skoldagen avslutas kl. 13.

4.1. Undervisning utanför skolan

Under läsåret kan följande verksamhet utanför skolan ordnas:

- Studiebesök och exkursioner
- Museibesök
- Utflykter i samband med temadagar
- Idrotts- och friluftsdagar
- Deltagande i Naturskolan
- Deltagande i Folkhälsans simundervisning
- Skolan kan delta i skolmästerskap och liknande arrangemang under förutsättningen att det ordnas utom skoltid.

Studiebesök och exkursioner:

I olika ämnen gör eleverna under läsåret studiebesök. Vi besöker bl.a. gymnasialstadiets skolor, lagtinget, arbetsförmedlingen, konstutställningar, föreställningar och muséer. En del av biologi- och miljöundervisningen består av naturexkursioner i närmiljön.

Samarbetsdagar:

Under vårterminen träffar sjätteklassisterna från Ytternäs skola och Övernäs varandra inför årskurs 7-9. De bekantar sig med skolan, med sina nya klassföreståndare och skolkamrater.

Kulturevenemang:

Genom förmedling av skolornas gemensamma kulturgrupp och biblioteket ges eleverna möjlighet att lyssna till författare, se film och teater, delta i sång- och musik-framträdanden, m.m.

I samband med temadagar på skolan satsas det också på kultur och konst.

Skolfredsutlysning sker i september i samband med ÖS-dagen, skolans samarbetsdag.

Övernäs skola deltar i projektet konsttestarna. Eleverna i åk 8 erbjuds kulturupplevelser på Åland. Projektet sponsorerar verksamheten.

Övernäs skola har fungerat som pilotskola i projektet *En skrivande skola*- syftar till att höja den skrivpedagogiska kompetensen hos alla lärare, elever och i alla ämnen. Projektet är avslutat och nu kommer Övernäs skola att sprida modellerna till våra andra skolor i Mariehamn.

Ungdomsevenemang:

Skolans elever ges möjlighet att ta del av olika evenemang, tex

FSS:s elevriksdag, politikerbesök osv.

Pröva på dag:

Åk 3-9 deltar i olika "Pröva på dagar" arrangerad av bl.a. Ålands motionsförbund under läsåret.

Idrottsevenemang:

Skolan deltar i Stafettkarnevalen 2024 och/eller skolmusik 2004. Skolorna kan delta i skolmästerskap och liknande arrangemang under förutsättning att de anordnas utom skoltid.

Praktisk arbetslivsorientering (PRAO):

Eleverna i åk 9 har under läsåret två PRAO-perioder: veckorna 40 och 41 under höstterminen samt veckorna 15 och 16 under vårterminen. Eleverna deltar då i arbetet på en arbetsplats som de själva i mån av möjlighet valt utgående från intresse och framtidsplaner. Om en elev är utan PRAO-plats erbjuds undervisning i en parallellklass.

4.2. Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnena och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det

egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnen samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnen och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnen samverkar.

4.3. Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång i årskurs två, bli befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs
- om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Om det är motiverat ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Om en elev behöver särskilda undervisningsarrangemang ska klassföreståndaren anmäla ärendet till skolans elevhälsogrupp. Klassföreståndaren skriver en pedagogisk bedömning som behandlas av elevvårdsgruppen. På basen av de bakomliggande faktorer som framkommer tar rektor ett beslut om särskilda undervisningsarrangemang behövs för eleven. De särskilda undervisningsarrangemangen antecknas i ett åtgärdsprogram som upprättas av klassföreståndaren tillsammans men skolans speciallärare. Före åtgärdsprogrammet fastställs ska vårdnadshavarna höras om de planerade insatserna samt godkänna de föreslagna åtgärderna.

4.4. Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan. Skolföreståndare eller rektor beslutar om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete.

Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Studier utanför skolan är en viktig del av den flexibla undervisningsformen. Under dessa perioder har eleven rätt till handledning och undervisning av en lärare. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

Verksamhetsbeskrivning

Flexibel undervisning ordnas i enlighet med den grundläggande utbildningens allmänna läroplan. Undervisningen ordnas i en egen grupp i skolan, på arbetsplatser och i andra inlärningsmiljöer. I undervisningen används aktiverande och mångsidiga undervisningsmetoder. Orsakerna till Flexibel undervisning kan variera, men huvudmålsättningen är att alla elever ska få ett vanligt avgångsbetyg. I verksamheten betonas elevens intresse för att ta ansvar för sin framtid. Målsättningen är alltid att eleven skall kunna återgå till ordinarie undervisning.

Initiativet till överföring till Flexibel undervisning kan tas av eleven själv, vårdnadshavare och skolans personal, till exempel elevvårdsgruppen. Antagningen sker utgående från en intervju där alternativet diskuteras. Viktigast är att eleven själv vill byta till Flexibel undervisning och förbinder sig till valet tillsammans med vårdnadshavare. Antagningen grundar sig på sakkunnigas bedömning (pedagogisk bedömning) samt bedömning av verksamhetens mervärde för eleven. Beslutet tas av rektor utgående från ett utlåtande på basis av en skriftlig anhållan, en intervju, en pedagogisk bedömning samt den sakkunnigas utlåtande.

Då en elev antagits till gruppen uppgörs en plan (ÅP) för dennes lärande. I planen definieras även hur vårdnadshavare kan stödja skolgången. Verksamhetssättet förutsätter engagemang från hemmet. Uppföljningar görs regelbundet var tredje till var fjärde vecka med både personal, elev och vårdnadshavare närvarande.

Stödnätverk kring eleven byggs upp där även personer från andra sektorer finns med.

4.5. Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn- och ungdomspsykiatri eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.

Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

Om en elev behöver undervisning i särskilda situationer ska klassföreståndaren anmäla ärendet till skolans elevhälsogrupp. Klassföreståndaren skriver en pedagogisk bedömning som behandlas av elevhälsogruppen. På basen av de bakomliggande faktorer som framkommer utarbetar elevhälsogruppen en plan för hur undervisningen ska utföras. De pedagogiska insatser som ska utföras beskrivs i ett åtgärdsprogram som upprättas av klassföreståndaren tillsammans med specialläraren. Om behov finns ska skolpsykolog, skolkurator, skolhälsvårdare eller berörd läkare bistå med expertis då åtgärdsprogrammet upprättas.

4.6. Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning.

Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens ålder och förutsättningar beaktas. Lärmiljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas.

I Mariehamns stads grundskolor sker distansundervisning i O365/Teams. Där har eleven möjlighet att delta i undervisningen i realtid via videomöte och interagera med läraren och övriga deltagande elever. Distansundervisningen kan ske för enskilda elever t.ex. om en elev läser ett ämne med annan årskurs än sin egen eller för hela klasser ex. vid exceptionella situationer där skolorna stängs helt eller delvis efter beslut av myndighet.

Den undervisande läraren ansvarar för kontakten med eleven/eleverna. Tiden för undervisningen följer det vanliga schemat.

De elever som inte har en fungerande dator eller annan utrustning hemma får låna från skolan.

Wilma används fortsättningsvis som informations- och kommunikationskanal till vårdnadshavarna.

4.7. Skolbibliotek

Litteratur är en källa till glädje, samtal och reflektion. Att kunna läsa, skriva, göra sin röst hörd och ha tillgång till information är demokratiska rättigheter. Barn och unga behöver kunna omvandla information till kunskap för att bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle.

Skolbiblioteken främjar läslust samt breddar och fördjupar undervisningen utifrån särskilda områden eller teman. En stark läskultur och inbjudande läsmiljö i barnomsorg och skola stärker barns och ungas språk- och kunskapsutveckling samt inspirerar till ökad fritidsläsning.

Den välfungerande skolbiblioteksverksamheten bygger på samverkan och på integration i undervisningen och det är viktigt att man kan etablera ett samspel mellan skolbibliotekarie och lärare som jobbar på det här sättet.

Mål för skolbiblioteksverksamheten

- skolbiblioteket är ett självklart och centralt pedagogiskt verktyg för elever och lärare i skolans olika verksamheter – i fritidshem samt inom barnomsorgen.
- skolbiblioteket är en tydlig och integrerad del av skolans verksamhet
- skolbiblioteket skapar lust till läsning
- skolbiblioteket bidrar till att främja kreativa språkmiljöer inom skolan

5. Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda.

Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

Skolans elevvårdsarbete leds av respektive skolas elevhälsogrupp. Rektor har mandat att ta beslut gällande elevers olika behov av stöd och hjälp för skolgången samt gällande den sociala hälsan.

Arbetet styrs av grundskollagen och –förordningen, läroplanen och arbetsplanen samt av övriga lagstadgade områden som rör barn och ungdomar (ex barnskyddslagen).

5.1. Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

5.2. Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen. Stödformer och arrangemang som inte ger önskad eller tillräcklig effekt avslutas.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammantagna insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

5.3. Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska specialläraren ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Om en elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnen kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas. Ärendet bereds och föredras av skolans rektor eller föreståndare. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokurser anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödjas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp eller inom träningsundervisningen. Utöver specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

Övernäs skola startar upp med specialklass i åk 1 fr o m läsåret 2022-2023.

5.4. Studios

En del av elevernas undervisning kan förläggas till undervisning i liten grupp, kallad Studion, som leds av en klasslärare. Elever som får undervisning i Studion har ett åtgärdsprogram som beskriver på vilken grund detta sker. Åtgärdsprogrammet beskriver planeringen av stödinsatser, hur dessa följs upp och utvärderas samt hur ansvarsförhållandena ser ut.

6. Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.

För årskurserna 7–9 ska det finnas ett elevråd. Ett elevråd kan finnas även för årskurserna 1–6 och i mindre skolor kan elevrådet även vara gemensamt för åk 1-9. Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av en utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övriga verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan, trivselstadgan och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång. Elevrådet ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan besluten fattas av den ansvariga nämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.

Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Övernäs skolas elevråd består av representanter från alla klasser i åk 3-6 och 7-9. Elevråden sammanträder en gång i månaden under ledning av skolans rektor. Inför elevrådsmöte har alla klasser åk 1-9 haft ett klassmöte där eleverna lyft aktuella frågor de önskar diskuteras vidare i elevrådet. Elevrådet deltar i förberedelser av diverse evenemang som ordnas i skolan samt tillfrågas

då beslut ska tas som berör elevernas skolvardag. Ordförande och viceordförande för elevrådet åk 7-9 deltar i bildningsnämndens möten.

Elevdemokratin utvecklas i takt med elevernas ålder och mognad, bl.a. i form av gruppdiskussioner och klassråd i alla klasser och elevråd bestående av en representant (med personlig suppleant) från varje klass i åk 3-6 och 7-9. Ärenden från klassråden kan föras vidare till elevrådet. Elevrådsmöten i årskurserna 3-6 hålls under andra veckan i månaden och klassrådsmöten under första veckan månaden och oftare vid behov. Elevrådsmöten för åk 7-9 hålls på lästimmar. Handledare för Övernäs skolas elevråd åk 3-6 är Maria Rosenkvist och för åk 7-9 är Frida Bertelin.

7. Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnen ska finnas på varje årskurs.

Ämne/ Årskurs	1	2	3	4	5	6	1-6 Minimi LR	7	8	9	7-9	1-9
Svenska/svenska som andraspråk	7	6	6	6	5	5	34	3	3	3	9	43
Matematik	5	5	5	4	4	4	24	3	3	4	10	34
Miljö- och naturkunskap							18				17	35
Omgivningskunskap	2	3	3	3	-	-	11	-	-	-		
Biologi	-	-	-	-	1	1	2	2	1	2	5	
Geografi	-	-	-	-	2	1	2	1	1	1	3	
Fysik	-	-	-	-	1	1		1	1	1	3	
Kemi	-	-	-	-			2	1	1	1	3	
Hälsokunskap	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	3	
Samhällsorientering							10				11	21
Religion och livsåskådningskunskap	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	3	
Historia	-	-	-	1	1	1	3	1	2	1	4	
Samhällskunskap	-	-	-	-	1	1	1	1	1	2	4	
Konst- och färdighetsämnen							42 (32+10)				19 (16+3)	61
Musik	1	1	2	1	2	1	6	1	1	0,5	2,5	
Bildkonst	1	2	2	2	2	2	6	1	1	0,5	2,5	
Slöjd	1	1	2	2	2	2	8	2	2	1	5	
Idrott	3	2	2	3	2	3	12	2	2	2	6	
Hemkunskap		-	-	-	-	-	-	1	1	1	3	
Engelska (A1)	-	-	2	2	2	2	8	2,5	2,5	2	7	15
Elevhandledning								0,5	0,5	1	2	2
TOTALT							136				75	211
Tillvalsämnen							4				11	11 (15)
Allmän linje 2vt Konversationsengelska 1 vt								3	3	3		
Idrott								2	2	2		
Bildkonst								2	2	2		
Musik								2	2	2		

Hemkunskap								2	2	2		
A2 språk (finska, franska,)	-	-	-	-	2	2	4	3	3	3	9	
B1 språk (franska, tyska)	-	-	-	-	-	-		2	2	2	6	
TOTALT							136– 146/150				86– 90/96	222– 236/246

Kursplaner tillvalsämnen

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämneshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.

En vårdnadshavare till elev i åk 5-6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till undervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och kan bedömas i betyget med deltagit.

I årskurserna 7–9 ska skolan erbjuda minst två främmande språk. Vilka språk som ingår i språkprogrammet fastställs i kommunens utbildningsstadga. Vid valet av språk och andra tillvalsämnen ska elev och vårdnadshavare erbjudas handledning och information. För att undervisning i tillvalsämnen ska kunna organiseras bör eleven endast byta eller hoppa av tillvalsämnen vid läsårsbyte. Vid vägande skäl kan undantag göras.

Gällande ämnet slöjd i årskurserna 7–9 ska eleven få undervisning i både teknisk slöjd och textilslöjd i både årskurs 7 och 8. Eleven ska därefter få möjlighet att välja en av slöjdformerna att fördjupa sig i under årskurs 9.

Utöver svenska och engelska ska eleven under grundskoletiden ges möjlighet att välja minst två språk som valfria läroämnen. Mariehamns stads språkprogram omfattar ett obligatoriskt och två frivilliga språk.

I utbildningsstadgan för Mariehamn stad framgår att obligatoriska språket är engelska (A1) och inleds på lågstadiet i åk 3. Valfritt språk (A2) inleds i årskurs 5 och är antingen finska, tyska eller franska. Valfritt språk (B1) inleds i årskurs 7 och är antingen finska, tyska eller franska.

För att inleda språkundervisningen i ett språk krävs minst 12 elever i gruppen.

Valfria läroämnen utöver språk fastställs av bildningsnämnden i skolornas arbetsplaner. Språkvalen för inkommande läsår görs under våren.

Kursplaner finns att läsa i Mariehamn stads ämnesplaner för grundskolans ämnen.

Bilaga 1 - Kursplaner för högstadiets tillval

Mall för kursplan

NAMN på TILLVALSÄMNET

Läroämnets övergripande syfte

Beskrivning av syftet för tillvalsämnet

Riktlinjer och arbetsupplägg

Beskrivning av riktlinjer och arbetsupplägg för tillvalsämnet

Centralt innehåll

Beskrivning av vilket innehåll som tas upp

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

I undervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga att skapa. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material.
-

Infogas rubrik från centralt innehåll

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5	Kriterier för vitsord 8	Kriterier för vitsord 10
Handleda eleven att...	Eleven utvecklar...				

Bilaga 2 - Samarbete med barnomsorgen

Överföringsrutiner barnomsorg - grundskola

Överföringsrutiner för barnomsorg-grundskola gäller från och med den 1 februari 2022 tills vidare. Bildningschefens beslut 19 §, 08.02.2022

Tidslinje	Aktivitet
V. 10	Bildningskansliet skickar ut uppgifter om blivande åk 1 elever till grundskolorna. I uppgifterna framgår från vilket daghem eleven kommer.
V. 12	Speciallärarna i barnomsorg levererar uppgifter enligt de i läroplanen fastställda direktiven för överföring till grundskolorna så att berörda lärare kan bekanta sig med uppgifterna inför överföringsträffarna
V. 13–16	Överföringsmöten mellan barnomsorg och grundskola. Schemat görs upp av bitr./vice rektor i samråd med speciallärare i barnomsorg för att bestämma hur mycket tid som behöver avsättas per daghemsavdelning. Lämpliga mötestider är kl. 8-11 och kl. 14-16. Lärare i barnomsorg deltar via TEAMS. Utöver överföringsmöten tar speciallärare i barnomsorg initiativ till enskilda överföringsmöten med skolpersonal och vårdnadshavare. Mötena bör vara strukturerade och ta max 30 min i anspråk.
April- Maj	Barn inom förundervisningen gör två skolbesök, ett i april o ett i maj. Ett skolbesök innebär en lektion i åk 1–2 och en rast per tillfälle. Syftet är att barnet får bekanta sig med skolmiljön
Maj	Blivande klasslärare och, i mån av möjlighet, fritidshemsföreståndare besöker blivande skolelever på daghemmen.
Maj	I slutet på månaden, då klassindelningen är klar, besöker barn i förundervisning samt deras vårdnadshavare skolan. Blivande klasslärare, speciallärare och fritidshemsföreståndaren tar emot dem. <i>Om skolbesök inte kan arrangeras fysiskt pga. särskilda omständigheter ska skolan ordna en film för barnen och vårdnadshavarna där lärare och personal presenteras.</i>
Augusti	Innan skolstarten i augusti bjuds vårdnadshavarna till de blivande årskurs 1 eleverna in till ett föräldramöte. På mötet deltar blivande klasslärare, speciallärare och fritidshemsföreståndare. Övriga deltagare är FBU, specialklasslärare, personal från elevhälsan samt annan relevant personal, t.ex. skolbibliotekarie.
Höst- terminen	Återkoppling sker mellan barnomsorg och grundskola. Speciallärare i barnomsorg tar kontakt med skolans biträdande/vicerektor för återkoppling på enskilda elevers skolstart.

Bilaga 3 - Åtgärdstrappa i Övernäs skola

Skolans rektor, biträdande rektor och klassföreståndare beslutar om att fostrande samtal skall hållas samt på vilken nivå. Tillrättavisningar sker dagligen och är en viktig del av det fostrande arbetet i skolan. Alla lärare kan ge en tillrättavisning samt göra en lektionsanteckning i Wilma.

Nivå 3 Fostrande samtal med rektor

Det fostrande samtalet genomförs av rektor/ vice eller biträdande rektor samt klasslärare och elevens vårdnadshavare.

Skriftlig information om handlingen fås av den lärare som iakttagit att eleven gjort sig skyldig till handlingen eller förseelsen.

Under samtalet diskuteras föregående fostrande samtal och den överenskommelse som gjordes då. Man gör en ny överenskommelse och bestämmer tid för uppföljning.

Klassläraren ringer vårdnadshavaren på förhand och redogör för orsakerna till det fostrande samtalet.

Nivå 2 Fostrande samtal vid upprepade händelser

Det fostrande samtalet genomförs av klassföreståndaren med eleven som gjort sig skyldig till en handling som föranlett samtalet.

Under samtalet diskuteras föregående fostrande samtal samt den överenskommelse som gjordes då. En ny överenskommelse görs samt tid för uppföljning bestäms.

Mallen för fostrande samtal används som samtalsunderlag. Se bilaga.

Klassläraren ringer vårdnadshavare och redogör för orsakerna till det fostrande samtalet.

Samtalet och överenskommelsen med tid för uppföljning noteras i Wilma.

Nivå 1 Fostrande samtal

Det fostrande samtalet genomförs av den lärare som iakttagit händelsen.

Läraren gör en lektionsanteckning i Wilma att ett fostrande samtal har hållits.

Samtalet och den överenskommelse som gjorts noteras i Wilma (lektionsanteckning) och klassföreståndaren informeras.

I vardagen skall vi jobba med vår värdegrund som ledstjärna.
Vi kan alla göra fel och vår syn är att alla får en ny chans varje dag

Färgerna i trappan skall vägleda oss till vad som gäller och vilken konsekvens ens handlingar kommer att få.
När vi pratar om färger i vår skolvardag vägleder vi varandra att göra rätt.